

MAURITIUS HISTORIA

Mauritius var en helt obebodd ö innan europeiska sjöfarare började intressera sig för ön på 1500- och 1600-talen. Arabiska handelsmän hade dock passerat här redan under medeltiden på sina färder till Zanzibar och Pemba längs Östafrikas kust. Den portugisiska conquistadoren Domingo Fernandez ges ibland äran av att ha "upptäckt" Mauritius men det är oklart om han var i land på eller ens någonsin såg ön. Portugiserna etablerade heller aldrig någon fast bosättning på ön, trots att den låg mycket bra till, mellan de portugisiska kolonierna i Afrika och Asien.

Det var först när den holländska flottan blåste i land en stormig dag 1598 som saker började hända. Amiralen som ledde flottan förklarade genast ön som holländsk och gav den namnet Mauritius, efter prins Maurits av Oranien som var Nederländernas regent på den tiden. Holländarna var fascinerade av öns märkliga fågelliv. Men det skulle dröja ännu en tid innan Mauritius började koloniserars.

År 1622 anlände en dansk expedition till ön med planer på att exploatera öns tillgångar av ebenholts. Och ryktet om öns rikedom spred sig snabbt. Både engelsmän och fransmän sände ut expeditioner men då hade redan holländarna grundat den första permanenta bosättningen på ön, det var i maj 1638. Det var det Nederländska Ostindiska Kompaniet som etablerat sig med planer på att förutom ebenholtsavverkning även ägna sig åt tobaksodling och boskapsskötsel. Holländarna tog med sig sockerrör och hjortar men importerade även slavar från Madagaskar och straffångar (europeer, indonesier och indier) sändes från Java som också var en holländsk koloni.

Den första holländska kolonin skulle dock inte bli långvarig. Efterfrågan på ebenholts i Europa sjönk och på Mauritius hade man problem med förrymda slavar, massor av råttor mm. År 1664 gjorde holländarna ett andra försök att bygga en livskraftig koloni, nu med odling av sockerrör, indigo, majs mm. Men råttorna (som holländarna själva råkat införa) fortsatte plåga Mauritius och det sägs att det var orsaken till att Nederländerna övergav ön för gott 1710. Men troligtvis berodde det på svåra cykloner och lång tids torka.

1715 ockuperade fransmännen Mauritius. Det Franska Ostindiska Kompaniet hade redan koloniserat grannön Réunion och Mauritius döptes om till Ile de France. Även den franska koloniseringen gick långsamt och var fylld av problem. Bara de tuffaste nybyggarna

överlevde. Redan då var Mauritius befolkning multietnisk med inslag av fransmän, holländare, västafrikaner och östafrikaner. Öns försvar sköttes av schweiziska legoknektar. Det var nu som öns första stora sockerplantager anlades. Och på 1730-talet grundades under ledning av den legendariske guvernören Mahé de Labourdonnais huvudstaden Port Louis, det franska kompaniets lokala administration flyttade från nuvarande Réunion till Mauritius. Slavarnas villkor förbättrades genom att oxar infördes i plantagedriften.

År 1767 var det ostindiska kompaniet bankrutt och dess tillgångar, inklusive Mauritius, övertogs av den franska kronan. Då bodde 18 773 människor på ön, varav 3 163 européer och 587 fria svarta. Den stora majoriteten var svarta slavar. 1785 gjordes Port Louis till huvudstad för alla franska besittningar öster om Kap. Efter den franska revolutionen förbjöds slaveriet 1796, ett mycket impopulärt beslut bland Mauritius vita.

Det tidiga 1800-talet var Napoleonkrigens tid och maktkamp rådde i hela världen mellan fransmän och briter. Britterna förde en mycket aggressiv politik i hela regionen som omfattade södra och östra Afrika samt när det gällde herraväldet över Indiska Oceanen. Britterna ockuperade Rodrigues 1809 och började genast förbereda en attack mot Mauritius som var fransmännens metropol i Indiska oceanen. Det stora sjöslaget ägde rum i augusti 1810 och vanns mycket överraskande av fransmännen, den enda franska segern hittills över briter i sjöstrid. Men redan i december samma år kom britterna tillbaks och överlistade och övermannade fransmännen som tvingades kapitulera.

Mauritius var plötsligt en brittisk ö. Men britterna lät öborna behålla sin kultur, sin religion, sitt språk och sina lagar. Soldaterna som tvingades ge upp blev inte krigsfångar utan kunde börja civila liv. Våldigt få lämnade Mauritius trots att ön fått nytt styre. År 1814 bekräftades Mauritius ställning som brittisk koloni i Parisfördraget.

Det är märkligt att ett land som i 175 år var en brittisk koloni bär så få spår av sin långa brittiska historia. Förutom att den fransktalande multietniska befolkningen fick behålla språk, traditioner etc. beror det också på att det inte flyttade in några briter till den nya kolonin, med undantag av ett fåtal tjänstemän. Britterna gjorde Port Louis till frihamn, byggde vägar och stimulerade öns jordbrukare att satsa på sockerrör i stället för kaffe, bomull och annat som var mer känsligt för cyklonerna som ibland slog till med full kraft mot Mauritius.

Betydligt mer kontroversiellt var att britterna möjliggjorde för plantageägarna att återuppta slaveriet. Men 1832 skickade London en ny guvernör till ön med uppdraget att göra slut på slavdriften. Efter en del oroligheter och kontroverser upphävdes slaveriet slutligen 1835. De före detta slaverna ville i många fall inte bli arbetare på plantagerna utan flyttade till öns obebodda kustområden för att försöka forma en ny framtid. Detta blev början till den stora arbetskraftsinvandringen från Indien till Mauritius. På bara ett par år kom 24 000 indier och fram till 1870 hade över 200 000 indier övertalats att flytta till ön. Men det dröjde innan indierna fick något att säga till om. 1901 besökte Gandhi Mauritius och han sände senare en medarbetare för att organisera arbetarna i kampen för medborgerliga rättigheter. 1936 grundades öns första parti; arbetarpartiet (MLP).

Under andra världskriget byggde britterna marinbaser i Port Louis och Grand Port och anlade även öns flygplats i Plaisance. Efter kriget fortsatte den långsamma utvecklingen av självstyret som börjat redan decennier tidigare. 1947 införde britterna allmän rösträtt för läs- och skrivkunniga män och kvinnor. Men först 1968 blev Mauritius en självständig stat inom det Brittiska Samväldet. Drottning Elizabeth förblev till en början statsöverhuvud, representerad av en brittisk generalguvernör. Men sen 1992 är Mauritius en republik, styrd av en president som väljs av landets parlament, nationalförsamlingen.

Mauritius har inget eget försvar men Storbritannien garanterar landets säkerhet vid yttre hot. Britterna har baser bland annat på Chagosöarna, mellan Mauritius och Indien.

Allmänt intryck är att mauritierna är mycket vänliga, nyfikna och pratsugna. Detta gäller i synnerhet om man till exempel gör en biltur på egen hand till små byar och platser.

Mauritius är ett kosmopolitiskt land där människor av olika ras och religion samexisterat på ett ovanligt framgångsrikt sätt mycket länge. Befolkningsmajoriteten är av indiskt ursprung och de kallas indo-mauritier. De utgör ungefär 65 procent av Mauritius befolkning och har varit i majoritet ända sen 1860-talet.

Religion: Ca 51% hinduer, 30% kristna fördelade på 3% protestanter och resten katoliker och 17% muslimer samt 0.6% buddhister.

Kreolerna, ättlingarna till de slavar som infördes med början under 1600- och 1700-talen, har afrikanskt ursprung. De har under årens lopp starkt blandats upp med andra folkslag, framförallt européer. Anses nu utgöra

cirka 25 procent av befolkningen. Är den fattigaste gruppen på ön.

Kineserna är en tredje viktig grupp på ön. Deras andel är bara två procent men dom är betydande i egenskap av företagare, finansmän etc.

Av dom vita är flertalet av franskt ursprung, Francomauritier och ett antal familjer är engelska; anglomauritier. De vita utgör totalt cirka tre procent av folket men ekonomiskt sett är de ytterst betydelsefulla, inte minst som plantageägare.

Lite grann från ovan

KOSMOPOLITISKT
INDO-MAURITIER

Jordbruk

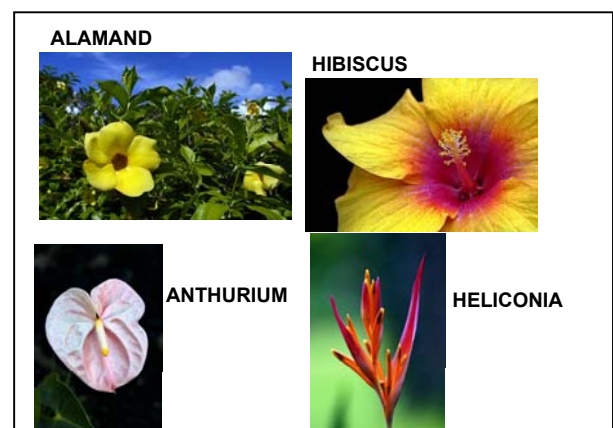
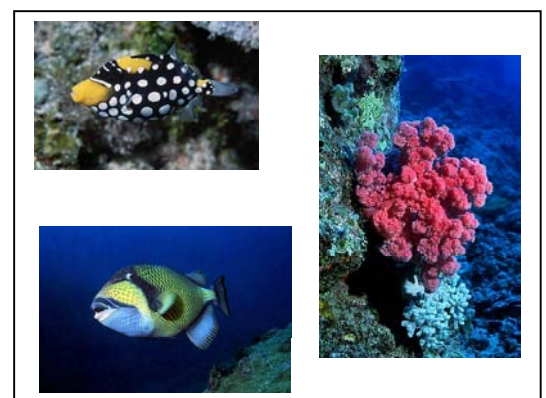
Industri – båtmodeller, textil

Den viktigaste
"industrin"

Inte bara
solstolen!

MANGO

ANNANAS

PAPAJA

BANANER

